

85 ROCZNICA ŚMIERCI BRUNO JASIEŃSKIEGO

(1901–1938)

Krótką notatka o BRUNO JASIEŃSKIM

Poeta, prozaik, dramatopisarz. Urodził się 17 lipca 1901 w Klimontowie koło Sandomierza, najprawdopodobniej rozstrzelany 17 września 1938 i pochowany w Butowie pod Moskwą.

Zawrotne (i tragiczne) koleje jego losu zamykają się w krótkim 37-letnim życiu. Jednakże zarówno w poezji, jak i w swojej aktywności Bruno Jasiński [własc. Wiktor Zysman; w dzieciństwie rodzice zmienili mu nazwisko na Jasiński, imię Bruno przybrał później] do dzisiaj jest jednym z najbardziej znanych twórców polskiego futuryzmu. Urodził się 17 lipca 1901 roku w Klimontowie koło Sandomierza, w rodzinie małomiasteczkowego lekarza. Uczył się w gimnazjum w Warszawie, a potem, po wybuchu pierwszej wojny światowej, w Moskwie. W Rosji obserwował bacznie rewolucyjną awangardę literacką. Od roku 1918 przebywał w Krakowie, gdzie studiował polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zetknął się wtedy ze starszymi od siebie futurystami: Tytusem Czyżewskim i Stanisławem Młodożeńcem. Założył z nimi futurystyczny klub "Katarynka", w którym od 1920 odbywały się wieczory poetyckie.

Z początkiem lat 20. Jasiński objawił się jako autor tekstów programowych (m.in. "Do narodu polskiego manifest w sprawie natychmiastowej futuryzacji życia"; "Manifest w sprawie poezji futurystycznej"; także współtwórca głośnej jednodniówki "Nuż w bżuhu"). Współpracował również z pismami awangardowymi ("Zwrotnica" i "Almanach Nowej Sztuki"), a po 1923 związał się z lewicą komunistyczną.

Na początek lat 20. przypada początkowy okres twórczości poetyckiej Jasińskiego. Opublikowane w tomie "But w butonierce" (1921) teksty wyraźnie świadczyły o fascynacji rosyjskim egofuturyzmem, nurtem sentymentalno-dekadencją oraz antytradycjonalizmem. Później ("Pieśń o głodzie", 1923; "Ziemia na lewo", wspólnie z Anatolem Sternem, 1924) sięgał do poezji Majakowskiego. Był rewolucjonistą i futurystą tak w treści, jak i języku. Jego metafory wyróżniały się ekscentrycznością, a obrazowanie charakteryzowała często hiperbola. Widać to było także w prozie (mikropowieść "Nogi Izoldy Morgan", 1923).

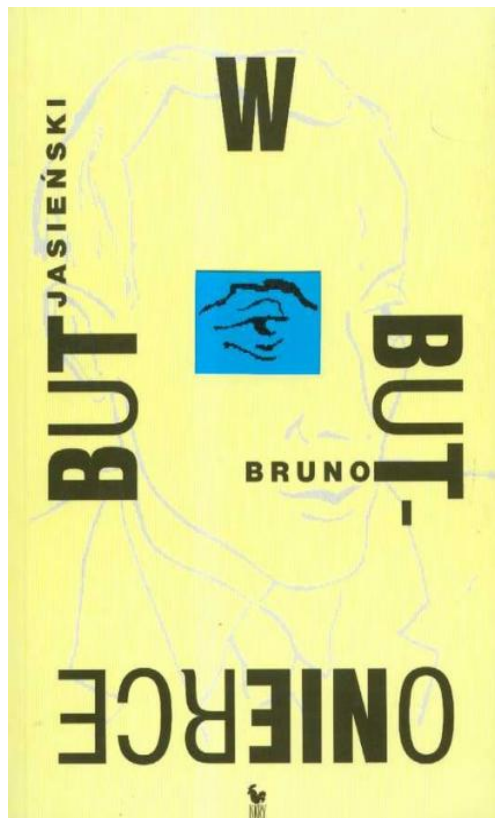
Tymczasem po szykanach ze strony cenzury i policji Jasiński wyjechał w 1925 do Francji, gdzie prowadził działalność kulturalną i teatralną. W tamtym okresie powstał wykorzystujący poetykę pieśni ludowej poemat "Słowo o Jakubie Szeli" (1926). W Paryżu Jasiński napisał również katastroficzną powieść "Palę Paryż" (1928). Po

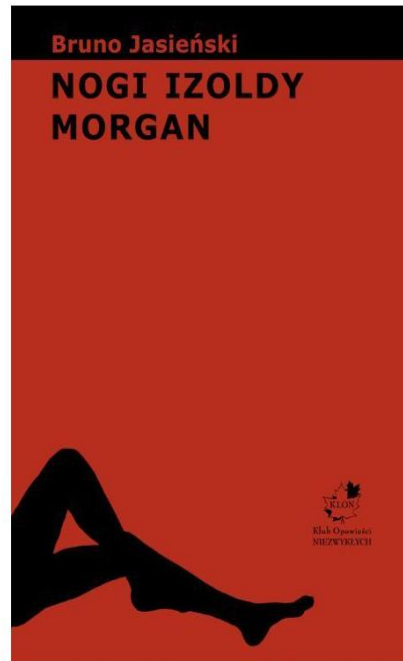
ogłoszeniu przekładu tekstu w "L'Humanité" został wydalony przez władze francuskie.

Od 1929 przebywał w Związku Radzieckim. Lata 30. to czas zaangażowania Jasińskiego w kulturę i język rosyjski. Poeta przyjął obywatelstwo sowieckie, wstąpił do WKP(b) i został członkiem zarządu głównego Związku Pisarzy Radzieckich. Wszedł do kolegiów kilku gazet (takich jak "Kultura Mas" i "Literatura Międzynarodowa"). Bezustannie angażował się też w pracę polityczno-propagandową. Powstałe wówczas nowele, powieści czy reportaże Jasińskiego zaliczane są już do literatury sowieckiej. Pod koniec lat 30. oskarżony o "obcość ideologiczną", Jasiński do końca życia nie zaznał już wolności. Zesłany na Kołymę, padł ponoć ofiarą epidemii tyfusu – w starszych opracowaniach śmierć poety jest owiana tajemnicą.

Bruno Jasiński najprawdopodobniej został jednak rozstrzelany i pochowano go na zbiorowym cmentarzysku w masowej mogile w Butowie pod Moskwą. W swoim artykule Piotr Mitzner podaje, że Jasiński – wg akt NKWD – zginął 17 września 1938.

ZNANE UTWORY

SŁYNNE CYTATY

**Każdy ma swój punkt widzenia, ale
nie każdy z niego coś widzi.**

Bruno Jasiński

teCytaty.pl

**Nie bójcie się przyjaciół. Przyjaciele mogą
was tylko zdradzić. Nie bójcie się wrogów.
Wrogowie mogą was tylko zabić. Bójcie
się ludzi obojętnych. Oni nie zdradzają ani
nie zabijają, ale to za ich milczącą zgodą
dzieje się zdrada i zabijanie.**

Bruno Jasiński

teCytaty.pl